

ת"פ 56783/09/20 - מדינת ישראל נגד חמודה אבו מדיעם, אחמד אבו מדיגם, עבדל מעטי אבו מדיעם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן

28 יוני 2021

ת"פ 56783-09-20 מדינת ישראל נ'

אבו מדיעם ואח'

ת"פ 22678-10-20 מדינת ישראל נ'

אבו מדיגם

ת"פ 5934-10-20 מדינת ישראל נ'

אבו מדיגם

בעניין:

המאשימה:

נגד

הנאשמים:

מדינת ישראל

חמודה אבו מדיעם

2. אחמד אבו מדיגם

3. עבדל מעטי אבו מדיעם

נוכחים:

ב"כ המאשימה, עו"ד גיורא חזן

הנאשמים בעצמם

בא-כח הנאשמים, עו"ד שלום בן שבת

גזר דין

כללי

1. בכתב האישום המקורי בתיק זה היו חמישה נאשמים. בשלב מסוים התביעה חזרה בה מהאישום נגד שניים מהנאשמים והגיעה להסדר טיעון עם שלושת הנאשמים שנותרו. במסגרת הסדר הטיעון הוגש נגד הנאשמים כתב אישום מתוקן והם הודו בעובדותיו, שאלה הם עיקריהן:

הנאשמים הם קרובי משפחה המשתייכים לפלג במשפחת אבו מדיגם, המצוי בסכסוך עם משפחתו של עא"מ (להלן: "המתלונן"). ביום 19.09.20 בשעות הצהריים, המתלונן נסע ברכבו ברהט ולפתע חסמו אותו שני כלי רכב, מלפנים ומאחור, והוא נאלץ לעצור את רכבו. הנאשמים יצאו מכלי הרכב אוחזים בידיהם מקלות ותקפו את המתלונן באמצעות המקלות בכל חלקי גופו, בעודו מוטל על הארץ, עד שעוברי אורח משכו אותם ממנו, ופינו אותו לבית החולים "סורוקה".

כתוצאה ממעשי הנאשמים, נגרמו למתלונן שבר בגב, שברים ביד ושברים בצלעות. והוא נדרש לניתוח באמת ידו. ובנוסף נגרמו לו חבלות בגב, חבלות מפושטות בארבעת גפיו, ונפיחות בברך שמאל, והוא

סבל מכאבים.

2. על יסוד הודאת הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן, כאמור, הם הורשעו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות חמורות, לפי סעיפים 333 ו- 335 (א)(1) ו- (2) בחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם בין הצדדים שהמאשימה תבקש להטיל על כל אחד מהנאשמים 20 חודשי מאסר בפועל והנאשמים יטענו לרכיב זה כהבנתם. והוסכם שיוטל על הנאשמים מאסר על תנאי, והנאשמים יחויבו לפצות את המתלון בסכום כולל של 40,000 ₪, שישולם על ידי הנאשמים שווה בשווה.

4. שירות המבחן הגיש לבית המשפט תסקירים על הנאשמים.

התסקיר על הנאשם 1

בתסקיר שירות המבחן מצוינים בין היתר הדברים הבאים - הנאשם בן 36, נשוי ואב לשישה ילדים ואשתו בהריון. עובד כטכנאי מחשבים ברהט. נעדר עבר פלילי. סובל ממחלת הסוכרת ומטופל תרופתית. משנת 2017 מטופל בחרדה חברתית. כעת מטופל גם בחרדה שפיתח סביב המשפט. אשר לעבירה, הוא מודה בביצועה. טען כי המתלון הוא זה שירד מרכבו עם מקל כדי לפגוע בהם ולכן הוא והאחרים נהגו כפי שנהגו. שיתף בסכסוך שהיה בין משפחתו למשפחת המתלון, על רקע כספי. תיאר כי בחודש יוני, בן דודו דרס 13 אנשים במשפחתו, והסכסוך העמיק. ובחודש אוקטובר 2020 נערכה בין הצדדים סולחה. הציג מסמך והפרטים אושרו גם על ידי המתלון. עוד צוין, כי במסגרת הליך המעצר, הנאשם שולב בקבוצה טיפולית לעצורי בית, ודווח שהוא הגיע לרוב המפגשים, שיתף בעולמו והיה קשוב לקבוצה. וגורמי הטיפול התרשמו שהנאשם נמצא בתחילת תהליך בחינת דפוסי התנהגותו האלימים, ושהוא יכול להיתרם מהליך טיפולי בשירות המבחן. צוין שהוא מביע אמפטיה כלפי המתלון, מבין את חומרת מעשיו ומביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי. ושירות המבחן התרשם שהעבירה בוצעה על רקע תחושת מחויבות של הנאשם כלפי משפחתו והקושי שלו לווסת את דחפיו התוקפניים. בסופם של דברים שירות המבחן ציין כי הנאשם יוכל להיתרם מהליך טיפולי והעריך כי הסיכון ממנו נמוך, והמליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות, צו מבחן לשנה, מאסר על תנאי ופיצוי- כפי שהוסכם.

התסקיר על הנאשם 2

בתסקיר שירות המבחן מצוינים בין היתר הדברים הבאים - הנאשם בן 44, נשוי ואב לשבעה ילדים. בעל 75% נכות על רקע נפשי ומקבל קצבת נכות מהמל"ל. עובד במכולת בבעלותו. ללא עבר פלילי. נשוי במשך 27 שנים. מתאר קשר קרוב עם אשתו וילדיו, תופס עצמו כעמוד התווך של משפחתו ומשתדל להיות עבורם מודל לחיקוי. סובל ממחלת הסוכרת. לפני 8 שנים החל להתמודד עם חרדות וקשיים רגשיים שונים, והוא מטופל בצורה מעקבית אצל פסיכיאטר ברהט ומטופל תרופתית. מוכר למערכת בריאות הנפש. מאובחן כסובל מהפרעת אישיות סכיזו אפקטיבית, PTSD, ודיכאון. וסובל מתסמינים פוסט טראומטיים רבים. שיתף כי בעקבות מעצרו הוא מטופל אצל פסיכותרפיסט ברהט. אשר לעבירה, הוא מודה בביצועה. מתאר סכסוך בין המשפחות על רקע כספי. שיתף כי אחיו של המתלון דרס אותו וכמה מאחיו. וכי בחודש אוקטובר כאמור הושגה סולחה בין הצדדים. הודה שהכה את המתלון במקל; ציין שהתקשה לשלוט בכעסו; ומבין שהיה עליו לפעול באופן שונה. המתלון אישר את הסכם הסולחה כאמור, פירט את הנזקים שנגרמו לו, וציין שכיום אינו חושש מהנאשמים ומאמין

בהסכם הסולחה. שירות המבחן התרשם כי במצבים מסוימים הנאשם עלול להתנהג בצורה אלימה ופוגענית, ללא שיקול דעת מעמיק והוא זקוק להתערבות טיפולית. והומלץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות, צו מבחן למשך שנה ומאסר על תנאי.

התסקיר על הנאשם 3

בתסקיר שירות המבחן מצוינים בין היתר הדברים הבאים - הנאשם בן 32, נשוי. בעל מכולת. ללא עבר פלילי. סיים 12 שנות לימוד. בסיום לימודיו השתלב במכללת נצרת ולמד לתעודת מדריך באומנות ובמוסיקה. בהמשך חזר להתגורר ברהט. אשתו בעלת תואר שני בחינוך. עובדת כמורה. מועמדת להשתלת כליה והוא היחיד שנמצא כתורם מתאים. כיום נמצאים בשלבי סיום של ההכנה לניתוח השתלת כליה. בנוסף הציג מסמך מסכם מהליך טיפול פסיכולוגי במסגרת פרטית. משולב בטיפול מיוזמתו. עולה כי פנה לקבלת טיפול בחודש פברואר 2021 בעקבות מצב רוח ירוד, קושי בתפקוד וסימפטומים של חרדה ולחץ. הגיע ל- 12 מפגשים. במסגרת הליך המעצר, שולב בקבוצה טיפולית לעצורי בית. הגיע לשני המפגשים אליהם זומן. שיתף מעולמו הפנימי והיה קשוב לקבוצה. הביע את רצונו להמשיך בטיפול. אשר לעבירה, הוא מודה בביצועה. מסר כי רצה לסייע לבני משפחתו ולהגן על עצמו. הביע כעס על הפגיעה שפגע במתלונן. והוא לוקח אחריות על מעשיו; מבין את חומרתם; ומביע נכונות להשתלב בטיפול. ושירות המבחן המליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות, צו מבחן למשך שנה, מאסר על תנאי ופיצוי.

טענות הצדדים

5. ב"כ המאשימה עמד על הערכים המוגנים בעבירה; על מידת הפגיעה בהם; על נסיבות ביצוע העבירה; ועל מדיניות הענישה הנוהגת. הפנה לפסיקה. ציין כי בהתחשב בכך שההסדר כולל טווח ענישה מוסכם אין צורך בקביעת מתחם עונש הולם. עמד על נסיבותיהם של הנאשמים, ובין היתר על הודאתם ועל כך שאין להם עבר פלילי. ומנגד על הצורך בהרתעת היחיד והרבים. וטען כי אין בעניינם של הנאשמים שיקולי שיקום מיוחדים. ציין כי ההסדר נעשה בעקבות הליך גישור וכי העונש אליו עותרת המאשימה- 20 חודשי מאסר בפועל, מגלם בתוכו את כל שיקולי הקולא בעניינם של הנאשמים. וטען כי העונשים שהומלצו על ידי שירות המבחן אינם עומדים בהלימה לחומרת העבירה. עתר להטיל על כל אחד מהנאשמים 20 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 13,333 ₪.

6. ב"כ הנאשמים הפנה לתסקירי שירות המבחן וטען כי ניתן ללמוד מהם עד כמה אירוע העבירה חריג בהתנהלות הנאשמים ואינו מאפיין את אורחותיהם. טען כי מדובר באנשים נורמטיביים ובעלי משפחות. הפנה למצבם הנפשי של הנאשמים. לעובדה שהם ללא עבר פלילי. ולמצבה הרפואי של אשת הנאשם 3. הוסיף שהנאשמים לוקחים אחריות על מעשיהם, מביעים אמפטיה כלפי המתלונן, הבינו את הפסול במעשיהם, והסיכון מהם נמוך. והם יכולים להירתם מהליך טיפולי. ציין את הסולחה בין הצדדים. הפנה לפסיקה. וביקש להטיל על הנאשמים מאסר בעבודות השירות.

7. הנאשם 1 ביקש לשאת את המאסר בעבודות שירות.

הנאשם 2 ביקש לשאת את המאסר בעבודות שירות.

והנאשם 3 ביקש להתחשב במצבו ובמצבה הרפואי של אשתו. והביע חרטה.

8. מר חליל אבו מדיגם, המשמש כמגשר מטעם עיריית רהט, וערך את הסולחה בין משפחות הנאשמים והמתלונן, סיפר שהוא מכיר את משפחת הנאשמים כבר 30 שנה ואף פעם לא היו להם סכסוכים עם אחרים. ציין שאינו יודע בדיוק את הגורם לסכסוך. ושבין הצדדים נערך הסכם סולחה ומאז אין ביניהם בעיות.

דין והכרעה

9. הנאשמים חסמו את רכבו של המתלונן תוך כדי נסיעה ואילצו אותו לעצור, ואז תקפו אותו ביחד במקלות, בכל חלקי גופו, וגרמו לו חבלות חמורות שהצריכו התערבות ניתוחית ואשפוז.

10. הערכים החברתיים שנפגעו ממעשה הנאשמים, הם בראש וראשונה הערכים הבסיסיים של שמירת החיים והגוף, ובנוסף לכך נפגעו גם הערכים של הזכות לכבוד, לביטחון ולשלווה, והערך של פתרון סכסוכים בדרכים חוקיות. ומידת הפגיעה בהם, כפי שיתואר בהמשך, הינה גבוהה ומשמעותית.

11. באופן כללי, עבירות האלימות מסווגות כעבירות חמורות. בתוך עבירות האלימות קיים מדרג חומרה פנימי, המושפע מנסיבות ונתונים הכלולים בהגדרת העבירה, כגון תוצאת המעשה, כוונת העושה, שימוש בחפצים פוגעניים, ביצוע בחבורה, וכיוצא בזה.

העונש הקבוע לעבירת ה"חבלה חמורה בנסיבות מחמירות" בה הורשעו הנאשמים - 14 שנות מאסר, ממקם את העבירה בקבוצת עבירות האלימות החמורות יותר, אם כי לא בחמורות ביותר.

כמו ברוב העבירות גם בעבירות האלימות הענישה הקונקרטית מושפעת מהנסיבות והנתונים הנוגעים לענין. אולם מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות האלימות החמורות, הינה מימים ימימה של רצינות וחומרה.

"בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית משפט זה על חומרתן הרבה של עבירות אלימות, ובהתאם לכך קיימת מגמת החמרה בענישה בגין עבירות אלו, במטרה להרתיע מפני ביצוען. כך אמרתי בעבר: "האלימות הגואה במקומותינו אינה גזירת-גורל ולא כורח המציאות. יש צורך לשנות את המאזן. במקום שאזרחים ישרים תמימי-דרך יִקְאוּ ויִכְאוּ, יחששו לבטחונם, יהיו אלה העבריינים האלימים - בכוח ובפועל - שאימת הדין תיפול עליהם, והם יִרתְעו מפני שימוש בנשק קר וחם לשם חיסול חשבונות בעשיית דין עצמית. שינוי המאזן - הסבת יראת האנשים התמימים לאימת אנשי-המדון - צריך להעשות גם באכיפה ובענישה קשה" (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פ"ד סו(2) 798, 772 (2013)) - ע"פ 8897-20 **גיא סקנדריון נ' מדינת ישראל** (06/05/21)

בע"פ 7475-14 **מהדי נ' מדינת ישראל** (25.12.14), נכתבו הדברים הנכוחים הבאים:

"כנקודת מוצא לדיון יש לשוב ולהדגיש כי העבירה שבה הורשע המערער - חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 335(א)(1) לחוק, הינה עבירת אלימות חמורה שהעונש המירבי הקבוע בצידה הינו 14 שנות מאסר בפועל. בפסיקת בית משפט זה ניכרת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החמרה בענישה בעבירות אלימות באופן כללי ובעבירת החבלה החמורה בנסיבות מחמירות באופן ספציפי. בית משפט זה ציין לא אחת כי יש להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו וכי תרומתו של בית המשפט למלחמה זו הינה בהטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה. לפיכך נקבע כי ככלל ענישה זו צריכה לכלול רכיב משמעותי של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

12. הלכה למעשה בתי המשפט מטילים על מעשים הדומים במהותם לענייננו עונשי מאסר לתקופות משמעותיות.

בע"פ 1985-18 **דורון אביטן נ' מדינת ישראל** (21.06.18) המערער הורשע על פי הודאתו **בתקיפה בנסיבות מחמירות**. על רקע סכסוך מסוים בינו ובין המתלונן הוא תקף אותו כך שהלם בראשו באמצעות מגב אותו מצא בסמוך, ולאחר שהמתלונן נפל, המערער המשיך להכות אותו בכל חלקי גופו, עד שעובדת במקום הפרידה ביניהם. כתוצאה מהתקיפה המתלונן אושפז ונותר בשל שבר ריסוק ברגלו, ונגרמו לו חבלות רבות בראשו.

בית המשפט המחוזי קבע **מתחם** עונש הנע בין **24 ל-48 חודשי מאסר**. צוין שהמערער הודה; הביע חרטה; סובל מחרדות; ונמצא בתחילתו של טיפול. ושירות המבחן המליץ להטיל עליו מאסר בעבודות שירות. והוטלו עליו **32 חודשי מאסר** ועונשים נלווים.

בית המשפט העליון **דחה את הערעור** תוך ציון הדברים הבאים-

"עבירות האלימות הן מהחמורות שבעבירות, פגיעתן קשה, והן מערערות את בטחונם האישי של אזרחי המדינה ותושביה. עמד על כך בית משפט זה בקובעו: "יש להילחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. נגע האלימות הינו רעה חולה שיש לבערה מן היסוד, ומן הראוי כי ידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות ייטו בתי המשפט להשתית עליהם עונשי מאסר משמעותיים ומרתיעים מאחורי סורג ובריח" (ע"פ 7555/11 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 14 (18.7.2012)).

בע"פ 759/16 **תאמר ג'בארין נ' מדינת ישראל** (13.06.16) המערער ואחיו הגיעו אל ביתו של בן דודם על רקע סכסוך משפחתי. המערער היה מצויד במפתח שבדי. אביו של המתלונן ביקש מהמערער ומאחיו לעזוב את הבית, אך המערער איים כי "ישמיד" אותם. בשלב מסוים, המתלונן התערב ולאחר חילופי דברים בינו ובין המערער, המערער היכה אותו בפניו באמצעות המפתח השבדי. בעקבות מעשה המערער נגרמו למתלונן שבר באף עם דפורמציה משמעותית לימין, שקע נזאלי משמאל ונפיחות דו צדדית באף, והוא אושפז ונותר. בית המשפט המחוזי קבע **שמתחם** העונש ההולם במקרה זה הוא **בין 18 ל-36 חודשי מאסר**, וגזר על המערער **18 חודשי מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון **דחה את הערעור** וקבע-

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם אלימות החותרת תחת זכותו של אדם לשלמות גופו (ע"פ 2951/12 ביאדסה נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (2.8.2012)) וכן על הצורך להרתיע את הפונים לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע באמצעות השתת עונשים הולמים ומשמעותיים. זאת במטרה להעביר את המסר כי החברה אינה סובלנית להתנהגויות מסוג זה.. בניגוד לטענת המערער בית המשפט המחוזי התייחס לנסיבות ביצוע העבירה ולשיהוי שבהגשת כתב האישום, ומתחם העונש שקבע אינו חורג מן הנהוג והמקובל במקרים דומים (ראו, למשל, ע"פ 10102/08 ביטון נ' מדינת ישראל (12.1.2009); עניין מהדי; ע"פ 4061/12 בדארנה נ' מדינת ישראל (4.9.2012); ע"פ 6484/14 תלחמי נ' מדינת ישראל (6.12.2015)).

בע"פ 1892-15 **אימן אבו מדיעם נ' מדינת ישראל** (31.05.15) המערערים הורשעו בעבירה של **חבלה**

חמורה בנסיבות מחמירות. המערער 1 נטל מקל מרכבו והיכה באמצעותו את המתלון, בכל חלקי גופו. בד בבד, המערער 2 נטל מקל נוסף מהרכב, הצטרף אל המערער 1, ושניהם היכו יחדיו את המתלון באמצעות המקלות בכל חלקי גופו. בשלב מסוים הניחו המערערים למתלון ונסעו מהמקום. בבית החולים נמצא כי כתוצאה ממעשי המערערים נגרמו למתלון פצע בקרקפת; שבר בעצם הזיגומה; שברים בשוק הרגל השמאלית ובשורש שתי כפות הידיים; ושפשופים בידיו. בית המשפט המחוזי קבע כי **מתחם העונש ההולם** נע בין **14 ל-24 חודשי מאסר** והשית על המערערים **14 חודשי מאסר בפועל**. הערער על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 7475/14 **קבהא מהדי נ' מדינת ישראל** המערער נעצר בפקק תנועה שבו היה מצוי גם המתלון שנהג ברכבו, יחד עם אביו. בין המערער למתלון התפתח ויכוח על רקע עקיפת המתלון את רכבו של המערער, שכלל דחיפות הדדיות. אחרים שהיו במקום הפרידו ביניהם, ובהמשך, לאחר שהמתלון התקדם מעט בפקק, הגיח המערער מצדו של הנהג, כשברשותו כלי עבודה ממתכת, והיכה באמצעותו את המתלון מספר פעמים בפניו. כתוצאה ממעשיו של המערער נשברו למתלון שלוש שיניים, ונגרם לו חתך בשפה שהצריך תפרים. המערער הודה, **הורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, ונדון ל-24 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלון.**

בית המשפט העמיד את עונשו של המערער על 20 חודשי מאסר בפועל, בשל חלופה הזמן, תוך אמירת הדברים הבאים -

"מעיון בפסיקת בית משפט זה בשנים האחרונות עולה כי קשת הענישה בעבירות אלימות, הנעשות תוך שימוש בנשק קר, היא רחבה ומגוונת, אך היא כוללת ברוב המקרים עונשי מאסר בפועל שנעים בין 18 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ככל שהנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון ואף עונשי מאסר בפועל המגיעים לארבע שנות מאסר בפועל במקרים חמורים במיוחד... כאמור, הענישה בעבירות אלימות צריכה לכלול, ככלל, רכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ורק במקרים חריגים יהיה מקום לסטות מכלל זה ולהסתפק בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות..."

13. נסיבות הקשורות בביצוע העבירה -

האופן בו שני כלי הרכב חסמו את רכבו של המתלון ואילצו אותו לעצור, והיציאה של הנאשמים מכלי הרכב מזוינים במקלות לעבר המתלון, חייבו תיאום.

הנאשמים היו בחבורה, מצוידים במקלות, והמתלון היה לבדו, והם יזמו את תקיפתו מבלי שקדם לכך מעשה כלשהו שלו כלפיהם.

התקיפה של הנאשמים את המתלון היתה ברוטאלית ואכזרית, ואותותיה ניכרו היטב על גופו של המתלון.

הנאשמים תקפו את המתלון ללא רחם, במקלות, בכל חלקי גופו וגרמו לו שבר בגב; שבר מרוסק ושבר רדיוס עם תזוזה, ביד; שברים בצלעות, חלקם עם תזוזה; חבלות על פני הגב; חבלות מפושטות בארבעת הגפיים; וחבלה בברך. הוא נאלץ לעבור ניתוח בידו ושהה באשפוז במשך 12 ימים.

בתסקיר שירות המבחן, המתבסס בין היתר על פגישת פנים אל פנים עם המתלון, מצוין כי המתלון עבר מספר ניתוחים בידו, כתפו ורגלו, והוכנסה לו פלטינה ביד. ושהפגיעה הקשה מאוד שנגרמה לו ניכרת בהליכתו ובצלוקתו שעל גופו.

הנאשמים כפו על המתלונן חוויה טראומטית מזעזעת, המותירה את רישומה גם על הנפש והרגש.

הנאשמים ביצעו את מעשיהם בצהרי יום בטבורה של עיר, ללא מורא אדם ודין.

לולא התערבות עוברי האורח במקום, שהרחיקו את הנאשמים מהמתלונן, האירוע יכל להסתיים בצורה חמורה הרבה יותר. מכות בעוצמה ובהיקף כזה, הגורמות לשברים בעצמות ולחבלות ממושטות על פני הגוף, יכולות לגרום לנכויות קשות ואף למוות.

הנאשמים ביצעו את המעשה על רקע סכסוך בין משפחתם למשפחת המתלונן.

14. נוכח הסדר הטיעון שבגדרו הסכימו הצדדים על טווח ענישה שחלקו העליון הוא 20 חודשי מאסר בפועל, ובהינתן שהעונש לו עותרת התביעה איננו מעמיד לדין את האפשרות לדחיית ההסדר ולהטלת עונש חמור יותר על הנאשמים, הרי שהשאלה שעל הפרק נוגעת למיקום העונש בתוך הטווח שנקבע. ובמצב דברים זה אין צורך לקבוע במדויק את גבולות מתחם העונש ההולם. (ראה ע"פ 6943/16 גנדי גלקין נ' מדינת ישראל (28.1.2018)). אזכיר את השוני הידוע בין מתחם העונש ההולם הנקבע על ידי בית המשפט לבין טווח הענישה המוסכם על ידי הצדדים, המתייחס לעונש עצמו ומשקלל גם נתונים ונסיבות שאינם קשורים בביצוע העבירה.

15. בא כח הנאשמים הפנה למספר פסקי דין בעבירות אלימות וביקש ללמוד מהם על ענייננו. עיון בהם מלמד כי בכולם הודגשה חומרת עבירות האלימות והצורך להטיל עונשים משמעותיים ובכולם הוטלו על הנאשמים עונשי מאסר בפועל בטווח שבין 12 ל- 18 חודשים, על מעשים שחומרתם פחותה מזו שבענייננו. כך למשל, בת.פ. 33471-10-14 מדינת ישראל נ' איוב עלי אלצראיעה הוטלו על נאשם כבן 20, נעדר עבר פלילי, 18 חודשי מאסר בפועל על תקיפה שנסיונותיה חמורות הרבה פחות מאלה שבענייננו.

16. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשמים עונש של מאסר בעבודות שירות. המלצה זו אינה מקובלת עלי.

כידוע, עמדת שירות המבחן בנוגע לעונש שיש להטיל על נאשם, היא בבחינת המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט (ראה למשל, ע"פ 4295/15 ג'אבר אלצאנע נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 2.5.16; ורע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 16.6.15).

נקודת מוצא זו מחייבת המציאות. בית המשפט הוא הגוזר את הדין. זו חובתו וזו אחריותו. ממילא, אין מקום שעמדתו של גוף אחר, חשוב ככל שיהיה, תחייב אותו לתוצאה עונשית מסוימת.

בהקשר זה יוזכר, ששיקולי שירות המבחן בהמלצותיו אינם חופפים לשיקולי בית המשפט בגזירת הדין. שירות המבחן מתמקד בעיקר בנאשם ובטובתו (לעתים טובת הנאשם עולה בקנה אחד עם טובת הציבור), ואילו בית המשפט מחויב לשקול אינטרסים רבים ורחבים יותר. בנוסף לכך, שירות המבחן רשאי להמליץ כל המלצה שנראית בעיניו, ללא כל הגבלה, ואילו שיקול דעת בית המשפט בענישה, מובנה בחוק ומושפע ממרכיבים ומעקרונות משפטיים שאינם נמצאים על סדר יומו של שירות המבחן.

17. איש מהנאשמים לא שולב בטיפול משמעותי בשירות המבחן. הנאשמים שולבו רק במסגרות הטיפוליות המיועדות לעצורי בית, שמטבען אינן מתיימרות להוות את הטיפול העיקרי בנאשם. הנאשם 1 "הגיע לרוב המפגשים" והרושם עליו היה שהוא נמצא בתחילת תהליך בחינת דפוסי התנהגותו האלימים.

הנאשם 2 "הגיע למספר פגישות מעקביות" והרושם לגביו היה שבמצבים שונים הוא עלול להתנהג ללא שיקול דעת מעמיק אודות מעשיו והשלכותיהם ועלול להתנהג בצורה אלימה ופוגענית כלפי האחר. והנאשם 3 השתתף "רק בשני מפגשים" עקב הגבלות משרד הבריאות.

וכל אחד מהנאשמים מסר בשירות המבחן גרסה מצמצמת בנוגע לאירוע התקיפה, הרחוקה מלקיחת אחריות מלאה למעשים -

הנאשם 1 מסר שהוא נסע ברכבו ובכניסה לשכונה בה הוא מתגורר נעצר מולם רכבו של המתלונן והמתלונן ירד ממנו עם מקל כדי לפגוע בהם, ואז הוא ושותפיו לעבירה ירדו גם הם מהרכב והחלו להכות את המתלונן.

הנאשם 2 מסר שהוא ושותפיו לעבירה תכננו לגשת למתלונן ולמשפחתו על מנת להשיב על שפגעו בהם באירוע קודם, וכשהגיעו למקום "החלה קטטה ביניהם לבין המתלונן".

הנאשם 3 מסר שכאשר חזר לביתו ראה בכניסה לשכונה שמתרחשת קטטה בין משפחתו למשפחת המתלונן והוא ירד מהרכב עם מקל והצטרף לקטטה כדי לסייע לבני משפחתו ולהגן על עצמו.

18. אין לחדד שהשימוש באלמות במסגרת סכסוכים משפחתיים בחברה הבדואית נפוץ מאוד. ולמרבה הצער, גם אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, המקיימים אורח חיים "רגיל", כושלים בכך. עניינים שבחברה הישראלית הכללית מתבררים במסגרות משפטיות אזרחיות מקובלות ומסתיימים בפסקי דין, פסקי בורות וכד', "מתבררים" שם, לא אחת, באמצעות גרזנים ושאריות ומסתיימים באשפוזים בבתי חולים, ניתוחים, נכויות וכיו"ב. כך יוצא שסכסוך שגרתי, שהצדדים נמנעו מלהביאו בפני בית משפט אזרחי, מגיע בסופו של דבר, מכורח הנסיבות, לבית משפט הדין בפלילים, על כל ההשלכות השליליות הנובעות מכך. שינוי המצב מחייב תהליכי חינוך והטמעת ערכים, האורכים זמן. בינתיים, על בית המשפט להפעיל את הכלים העומדים לרשותו ולהטיל עונשים ההולמים את חומרת המעשים, שיהיה בהם גם כדי להעביר מסר ולתרום להרתעה.

19. ב"כ הנאשמים ציין כי בין הצדדים נערכה סולחה ושיש לתת לכך משקל בקביעת העונש.

בעניין זה אפנה לדברים הבאים שנאמרו בע"פ 4406-19 **מדינת ישראל נ' יונס סובח** (05.11.19), המדברים בעד עצמם -

"כפי שצינתי בעבר, איני סבור כי יש בעצם יישוב הסכסוך בין הצדדים כדי מיצוי האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים מפני ביצוע מעשים דומים (ת"פ (מחוזי חי') 3125/04 מדינת ישראל נ' בן זיאד [פורסם בנבו] (23.6.2005)), והוא אינו מאיין את הצורך כי מבצעי העבירה ייתנו את הדין על מעשיהם (ראו גם: ע"פ 6493/05 מוסא נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 2 (22.2.2006)).

מתן גושפנקה ל"סולחות" כמעין "מרכיב משלים" לדרכי הענישה הקבועים בדין, יש בו כדי להוות מעין הפרטה פסולה של ההליך הפלילי. לא זו בלבד שאין במערך ההסכמות בין משפחת העבריין לבין משפחת הקורבן כדי להוות חלופה לדין הפלילי, אלא שהשלמה עם מעגל אלימות הכולל שימוש בנשק חם בטרם הצדדים פועלים ליישוב מחלוקותיהם "בדרכי שלום" חותר תחת יסודות הדין הפלילי. איתותה של מערכת המשפט כי "סולחה" עשויה להביא להקלה משמעותית בעונשו של העבריין מחליש את ההרתעה מפני ביצוע עבירות וחושף את קורבן העבירה ואת משפחתו ללחצים פסולים.

משכך, דעתי היא כי יש ליתן משקל מוגבל בלבד לקיומה של "סולחה" בין הצדדים (ראו גם: ע"פ

9168/18 קשור נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 12 (26.2.2019)."

20. העמדה לפיה יש לתת משקל מועט לקיומה של סולחה בין הצדדים, בנוגע לעונש, מקובלת עלי לחלוטין, ואני מבקש להוסיף בענין זה את הדברים הבאים, הידועים לי מתוך היכרותי הארוכה עם המגזר הבדואי, שיש בהם כדי להוסיף נימוקים לחיזוק עמדה זו.

כמו הרבה דברים מסורתיים אחרים, גם הסולחה כבר אינה מה שהיתה פעם. בעבר, "נכבדי העדה" והליכים פנימיים שהטילו סנקציות על הפרת הסכמי סולחה, נתנו תוקף ומשמעות להסכמי הסולחה ורק לעתים נדירות הסכמים כאלה הופרו בצורה בוטה. מזה שנים רבות, מעמדם של הנכבדים בחברה הבדואית הולך ונחלש, והשפעתם על התנהגות הציבור בכלל ובפרט הצעירים דלה מאוד, וכך הסכמי הסולחה המוגשים לבתי המשפט לא שווים יותר מדי ותרומתם להשכנת שלום רחוקה מלהרשים.

בנוסף לכך, הסכמי הסולחה שנועדו להגשה לבית המשפט, כרוכים בהגדרה בשיבוש הליכי משפט. מטרת הסולחה היא לסיים את הסכסוך "בפנים", "בין המעורבים", מחוץ לבית המשפט. והתנאי המרכזי בה הוא שהצד המפוצה - שבדרך כלל אנשים מתוכו משמשים עדי תביעה במשפט - לא יפליל את הצד המפצה, שהנאשם משתייך אליו. וכך יוצא שכשהסולחה מתייחסת לתיק בו מנהלים הוכחות, עדי התביעה הבדואים הנוגעים לענין לא יגיעו למסירת עדות בבית המשפט, וכשיובאו, הם יהיו עוינים לתביעה. ובאופן כללי הצד הנפגע - מפוצה לא ישתף פעולה עם ההליכים המשפטיים.

בענייננו ניתן לראות ביטוי להשפעת הסולחה, בדברים שהמתלונן אמר לשירות המבחן בנוגע לכל אחד מהנאשמים, כי הוא איננו זוכר מי פגע בו והוא תומך בשחרורם ממעצר.

21. בגזירת עונשם של הנאשמים אני מביא בחשבון בין היתר את גילם; את מצבם האישי, הבריאותי והנפשי - כמפורט בתסקירים; את הסולחה שהושגה בין הצדדים; את הפגיעה של העונש בהם ובמשפחותיהם; את העובדה שאין להם הרשעות קודמות; את עמדת המאשימה לעונש; ואת התרשמות שירות המבחן מהם והמלצתו; ומנגד את הצורך בהרתעתם ובהרתעת הרבים.

22. אכן, כל הנאשמים נעדרי עבר פלילי והם בעלי משפחות ומקיימים אורח חיים יצרני ונורמטיבי, ונסיבות חייהם, בעיקר בענייני הבריאות שלהם ושל בני משפחתם, מאתגרות. אולם, בהתחשב בחומרת מעשי הנאשמים בנסיבותיהם, הפגיעות החמורות שנגרמו למתלונן ואלה שיכלו להיגרם לו, ומידת אשם של הנאשמים, הרי שלולא נסיבות הנאשמים כאמור, מן הראוי היה להטיל עליהם מאסר בפועל לתקופה ארוכה מזו שהתביעה דרשה. ההגבלה שהתביעה לקחה על עצמה במסגרת הסדר הטיעון בנוגע לעונש שהיא תבקש להטיל על הנאשמים, משקללת את נתוני הנאשמים ונסיבותיהם, המצדיקים התחשבות, והיא ממצה די והותר את מידת ההתחשבות בנאשמים.

23. נוכח כל האמור, אני גוזר על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

א. 20 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות שהיא פשע.

ג. תשלום פיצוי למתלונן בסך ₪ 13,333. הפיצוי הכולל למתלונן ישולם מתוך כספי הפיקדון שהופקדו בתיק המעצר על ידי שלושת הנאשמים ושני הנאשמים הנוספים שנמחקו מכתב

האישום המקורי. יתרת הסכום תוחזר למי שהיה הנאשם מספר 2 בכתב האישום המקורי, חמיס
אבו מדיגם.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

**ניתנה והודעה היום י"ח תמוז
תשפ"א, 28/06/2021 במעמד
הנוכחים.
אליהו ביתן, שופט
סגן הנשיאה**